

Tiina Elo vihr

Kirjallinen kysymys opiskelija-asuntorakentamisen pullonkaulojen poistamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Korkeakouluopiskelijoista noin 31 % asuu yksityisten vuokranantajien asunnoissa ja noin 26 % opiskelija-asunnoissa. Edullisen hintansa takia opiskelija-asunto on hyvin kysytty asumismuoto opiskelijoiden piirissä.

Asuntopoliittisessa kehittämisohjelmassa vuosille 2021—2028 asetetaan kunnianhimoinen tavoite nostaa opiskelija-asuminen korkeakouluopiskelijoiden yleisimmäksi asumismuodoksi vuosikymmenen loppuun mennessä. Tämän arvioidaan edellyttävän noin 10 000 opiskelija-asunnon rakentamista kuluva vuosikymmenen aikana. Asuntopoliittisen kehittämisohjelman mukaan opiskelija-asuntotuotannon lisääminen ei saa vähentää muuta ARA-tuotantoa.

Erityisryhmien investointiavustus on keskeinen opiskelija-asuntotuotannon mahdollistaja. Opiskelija-asuntoja rakentavat yleishyödylliset opiskelija-asuntoyhteisöt, joilla ei ole ja joille ei kerry lisärakentamisen edellyttämiä merkittäviä pääomia. Siksi investointiavustuksella on opiskelija-asuntorakentamiselle euromääräänsä suurempi merkitys. Valtaosa opiskelija-asunnoista on rahoitettu valtion tuotantotukien, kuten pääoma-avustuksen, investointiavustuksen sekä arava- ja korkotukilainoituksen, turvin.

Viime vuosina investointiavustuksen myöntövaltuutta on jäänyt käyttämättä, kun sote-uudistuksen epävarmuus on lykännyt erityisryhmien (erityisesti ikääntyneiden) asuntorakennushankkeita. Kun avustusta on jäänyt käyttämättä, sen myöntövaltuutta on leikattu. Nyt kun avustuksen kysyntä on kasvanut, liian pieneksi jäänyt myöntövaltuus uhkaa muodostua opiskelija-asuntorakentamisen pullonkaulaksi.

Vuosina 2013—2017 erityisryhmien investointiavustuksen myöntövaltuus oli 120—130 miljoonaa euroa vuodessa. Vuoteen 2016 saakka toteutuma vastasi kutakuinkin myöntövaltuuden suuruutta, mutta sen jälkeen investointiavustuksen kysyntä väheni ja toteuma jäi useana vuonna valtuutta pienemmäksi. Valtuutta pienennettiin vähitellen siten, että se on ollut vuodesta 2020 lähtien 90 miljoonaa euroa. Myöntövaltuuden leikkauksen perusteena on valtion budjetoinnin sääntö siitä, että valtuus tulee mitoittaa oletetun kysynnän mukaiseksi. Tarkoituksena ei siis ole ollut supistaa erityisryhmien asuntotuotantoa. Päinvastoin hallitusohjelmaan on kirjattu tavoite edistää erityisryhmien asumista huolehtimalla ARA-erityisryhmien investointiavustuksen riittävästä tasosta.

Kirjallinen kysymys KK 363/2022 vp

Nyt tilanne on kuitenkin se, että avustuksen kysyntä on jälleen kasvanut ja liian pieneksi jäänyt myöntövaltuus uhkaa muodostua opiskelija-asuntorakentamisen pullonkaulaksi. Kevään 2022 määräaikaishaussa investointiavustuksia haettiin yhteensä 230 miljoonan euron edestä. Jos moni hanke tältä vuodelta lykkääntyy seuraavalle hakukierrokselle, jää julkisen talouden suunnitelmassa tuleville vuosille varattu 90 miljoonaa euroa riittämättömäksi.

Myös rakentamisen kasvavat kustannukset haastavat kohtuuhintaista asuntotuotantoa, mikä korostaa osaltaan investointiavustusten merkitystä opiskelija-asuntohankkeiden etenemiselle. Niukka investointiavustuksen myöntövaltuus on tässä tilanteessa lisäeste opiskelijoiden asuntotilannetta helpottavien hankkeiden käynnistymiselle.

Mikäli myöntövaltuuden määrä ei vastaa kysyntää, opiskelija-asuntorakentaminen vaarantuu ja asuntopoliittiseen kehittämisohjelmaan kirjattu tavoite opiskelija-asuntojen nostamisesta korkeakouluopiskelijoiden yleisimmäksi asumismuodoksi uhkaa jäädä toteutumatta. Ja ennen kaikkea moni opiskelija jää ilman kohtuuhintaista ja turvallista asuntoa erityisesti suurissa yliopistokäytävissä.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Miten hallitus aikoo varmistaa, että investointiavustuksen myöntövaltuutta riittää kaikille opiskelija-asuntojen rakentamishankkeille ja että asuntopoliittisen kehittämisohjelman tavoite opiskelija-asumisen nostamisesta korkeakouluopiskelijoiden yleisimmäksi asumismuodoksi toteutuu?

Helsingissä 30.6.2022

Tiina Elo vihr